

Akce „Bojanovice“ – 11. listopad 1976

PETR BLAŽEK – VLADIMÍR BOSÁK

Statisíce fotografií pořízených příslušníky Správy sledování MV představují unikátní historický pramen k dějinám komunistického režimu v Československu. Zachycují nejen známé i neznámé události, osoby, budovy či ulice, ale také neopakovatelnou atmosféru doby. Jeden ze zachovaných svazků má krycí název „Bojanovice“ a dochovaly se v něm negativy s unikátními snímky z chodby budovy Krajského soudu v Praze, kde se 11. listopadu 1976 odehrával odvolací soud s Ivanem Jirousem, Pavlem Zajíčkem, Svatoplukem Karáskem a Vratislavem Brabencem.

Krycí název akce příslušníků 2. oddělení 6. odboru IV. správy FMV (Správy sledování) odkazuje na Bojanovice u Prahy, kde se při příležitosti soukromé oslavy svatby Ivana Magora Jirouse uskutečnil 21. února 1976 II. hudební festival druhé kultury. V sále místní restaurace vystoupily skupiny The New Old Teenagers, Umělá hmota 2, Umělá hmota 3, Sanhedrin, Doktor Prostěradlo Band, Bílé světlo, The Hever and Vazelína Band, The Plastic People of the Universe, DG 307, zahráli i písničkáři Karel Soukup a Svatopluk Karásek. Na oslavě, která byla řádně povolena Místním národním výborem v Bojanovicích, se sešlo okolo tři sta pozvaných hostů. Během koncertu se do sálu dostavila hlídka Veřejné bezpečnosti, která se po kontrole vzdálila bez jakéhokoliv viditelného opatření. Přesto se oslava stala o měsíc později záminkou k razantnímu zásahu proti příznivcům undergroundu – o měsíc později bylo postupně vzato do vazby v souvislosti s tímto koncertem devatenáct osob, které byly vyšetřovateli Veřejné bezpečnosti obviněny z výtržnictví podle § 202 tr. zákona.¹

Mezi zatčenými byla většina osob z okruhu undergroundových skupin The Plastic People of the Universe a DG 307. U mnohých z nich byly provede-

¹ Znění dvou odstavců citovaného paragrafu: *Výtržnictví (1) Kdo se dopustí veřejně nebo na místě přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo nápravným opatřením nebo peněžitým trestem. (2) Odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta nebo nápravným opatřením bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny.*

ny domovní prohlídky a zabaveny strojopisné texty, soukromá korespondence, magnetofonové pásky, fotografie a filmové záznamy. Přátelé vězňených začali organizovat kampaň na jejich podporu. Napsali například rozsáhlou zprávu pro Amnesty International, kde případ označili za politicky motivovaný. Již na počátku dubna 1976 informovala západní média o zatýkání a připravovaném soudním procesu. V reakci na tyto zprávy byla na počátku dubna 1976 zahájena v domácím rozhlase, televizi a tištěných médiích dezinformační kampaň, v jejímž rámci byli zatčení vykreslováni jako „narkomani“ a „příživníci“. Například *Rudé právo* 8. dubna 1976 napsalo: *Tito lidé, kteří několikrát změnilí své zaměstnání a vyhýbali se poctivé práci, se v řadě míst dopouštěli výtržností a dalších trestných činů. Jako členové malých beatových skupin, které před několika lety naprosto propadly při kvalifikační zkoušce, organizovali podvodně veřejná vystoupení, která se zvrhla v orgie a výtržnosti, narušující klid a pořádek ve městech a obcích.*²

Na podporu zatčených vystoupila postupně řada významných domácích i zahraničních osobností. Již

9. dubna 1976 adresovali prezidentovi ČSSR Gustávu Husákovi dopis filozof Jan Patočka a spisovatelé, překladatelé a kritici Josef Hiršal, Jiří Kolář, Jindřich Chalupecký a Zdeněk Urbánek. Dne 12. června 1976 podepsali společné prohlášení literární kritik a historik Václav Černý a spisovatelé Václav Havel, Ivan Klíma, Pavel Kohout a Ludvík Vaculík, kteří spojili případ undergroundových hudebníků s ohrožením svobody jakéhokoliv uměleckého projevu: *Budou-li dnes bez povšimnutí odsouzeni mladí lidé s dlouhými vlasy za svou nekonvenční hudbu jako kriminální delikventi, pak o to snadněji mohou být zítra tím způsobem odsouzeni kteříkoliv jiní umělci za své romány, básně, eseje a obrazy – a už k tomu nebude dokonce ani zapotřebí, aby měli dlouhé vlasy jako fotogenické dekorum kriminálního obvinění.* Jedna z kopií se dochovala také v osobním archivu generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta ČSSR Gustáva Husáka. O dva měsíce později oslovili zmínění spisovatelé německého dramatika Heinricha Bölla a požádali ho, aby vystoupil na jejich podporu. Dopis, který otiskl 28. srpna 1976 západoněmecký deník *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, podepsali také

²⁾ Citáty uvedené v textu, pokud není uvedeno jinak, pochází ze samizdatově šířené „Hnědé knihy“, v níž jsou shrnuty všechny tehdy dostupné texty o soudních procesech s přívrženci hudebního undergroundu. *Libri prohibiti; Hnědá kniha. O procesech s českým undergroundem 1976*, samizdat, prosinec 1976. K tématu článku srov. MACHOVEC, Martin: *Od avantgardy přes podzemí do undergroundu. Skupina edice Půlnoc 1949–1955 a undergroundový okruh Plastic People 1969–1989*. In: ALAN, Josef (ed.): *Alternativní kultura. Příběh české společnosti 1945–1989*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2001, s. 155–199; VESELÝ, Luboš: *Underground (Charty 77)*. In: BLAŽEK, Petr (ed.): *Opozice a odpor proti komunistickému režimu v Československu 1968–1989*. FF UK – Dokořán, Praha 2005, s. 111–118.

Správa sledování

Útvar Státní bezpečnosti, jehož hlavní činností bylo především sledování vybraných osob a institucí. Existoval pod různými krycími názvy: od října 1953 VII. správa Ministerstva vnitra ČSR, od března 1964 IV. správa Ministerstva vnitra ČSR, od března 1966 IV. správa Hlavní správy Státní bezpečnosti, od března 1969 IV. správa Federální správy Zpravodajské služby, od března 1971 IV. správa Federálního ministerstva vnitra a od dubna 1978 IV. správa Sboru národní bezpečnosti. Jako samostatná správa SNB byl útvar k 15. únoru 1990 zrušen ministrem vnitra ČSSR JUDr. Richardem Sacherem, rozkazem č. 16/1990.

URBÁNEK, Miroslav: Správa sledování Ministerstva vnitra v letech 1948–89 (Stručný nástin organizačního vývoje). In: *Sborník Archivu ministerstva vnitra*, č. 3, Odbor archivní a spisové služby MV ČR, Praha 2005, s. 173–232.

básník Jaroslav Seifert a filozofové Jan Patočka a Karel Kosík. Dopisy na podporu vězňených napsala také řada dalších osob, jejichž jména bylo možné o pár měsíců později nalézt v seznamu prvních signatářů Charty 77.

PROCESY

Solidarita s vězňenými a její ohlasy v zahraničí byly patrně hlavními důvody, proč se postupně ztenčoval okruh osob, které měly být postaveny před soud. Preludiem očekávaného hlavního procesu bylo líčení před Okresním soudem v Plzni 5. a 6. července 1976, kde byla trojice přátel, Karel Havelka, Miroslav Skalický a František Stárek, odsouzena za trestný čin výtržnictví k nepodmíněným trestům odnětí svobody (Havelka 30, Skalický 18 a Stárek 8 měsíců). Trestný čin měl spočívat v tom, že zorganizovali v Přeštích pod hlavičkou místní organizace Socialistického svazu mládeže přednášku Ivana Jirouse a vystoupení písničkářů Svatopluka Karáska a Karla Soukupa, v je-

jichž rámci zazněly „vulgární a závadné výrazy“. O tři měsíce později, 3. září 1976, zrušil tento rozsudek odvolací Krajský soud v Plzni a vynesl mírnější tresty – Havelka a Skalický byli uznáni vinnými z trestného činu výtržnictví a Stárek z napomáhání k tomuto jednání. Původní výrok o vině byl zrušen zejména proto, že obvinění údajně nejednali jako „členové organizované skupiny“. Havelka byl odsouzen k patnácti měsícům a Skalický k devíti měsícům nepodmíněného odnětí svobody. Stárek byl odsouzen k čtyřem měsícům odnětí svobody s podmíněným odložením na dobu jednoho roku.

Z dalších šestnácti osob byli nakonec postaveni před pražský soud pouze historik umění a umělecký vedoucí skupiny The Plastic People of the Universe Ivan Jirous, saxofonista uvedené skupiny Vratislav Brabenec, básník a vedoucí skupiny DG 307 Pavel Zajíček a evangelický duchovní a písničkář Svatopluk Karásek. Ostatní byli postupně propuštěni z vazby a vyloučeni ze společného řízení. Okresní soud pro

Ukázka ze samizdatové zprávy o odvolacím procesu s Pavlem Zajíčkem, Ivanem Jirousem, Svatoplukem Karáskem a Vratislavem Brabencem 11. listopadu 1976

Zasedání bylo údajně veřejné; přístup do soudní místnosti kromě jednajících však mělo pouze asi 5 osob vybavených zvláštními vstupenkami, veřejnosti nedostupnými, a 5 nejbližších příbuzných obžalovaných. Přestože v soudní síni bylo ještě asi 10 volných míst, nebyla vpuštěna shromážděná veřejnost, v níž byl rovněž zástupce mezinárodní organizace Amnesty International JUDr. Wolfgang Aigner z Vídně a zástupci mezinárodních tiskových agentur. Kromě širšího okruhu přátel a příznivců hudebních skupin byli také přítomni představitelé politického života jako dr. František Kriegel a dr. Gertruda Sekaninová-Čáktová a další, kteří přišli již k soudu první instance. [...] Po vynesení rozsudku, proti němuž není žádný opravný prostředek přípustný, a po ukončení zasedání byli odsouzení vedeni v poutech policejním kordonem prázdnou chodbou. Všichni ti, kdo měli možnost přijít a vyjádřit tak solidaritu s obžalovanými, byli v závěru jednání zahrnutí příslušníky Veřejné bezpečnosti za skleněné dveře, rozdělující dlouhou chodbu soudní budovy, aby odsouzení neměli ani tu možnost mlčky a pouze pohledem pozdravit shromážděné osoby, očekávající rozhodnutí soudu. Někteří stačili ještě seběhnout zadním schodištěm a zamávat odsouzeným při nástupu do policejního autobusu. Když ten malý houf lidí, zastupujících veřejnost aspoň na soudních chodbách, pomalu vycházel z budovy a v malých hloučcích postával a loučil se na chodníku, byl zaslechnut povel velitele hlídkujících policistů, který svým způsobem vystihl, oč v celém procesu s českým undergroundem jde: „Nemlátit, ale rozhánět.“

Libri prohibiti; Hnědá kniha. O procesech s českým undergroundem 1976, samizdat, prosinec 1976.

Prahu-západ je ve dnech 21. až 23. září 1976 shledal vinnými z trestného činu výtržnictví, kterého se měli dopustit v předchozích letech na různých koncertech a akcích. Zejména se jednalo o „objektivní hrubou neslušnost“, jak nazval uměleckou tvorbu obžalovaných okresní prokurátor JUDr. Kovařík. Vynesené rozsudky nebyly ovšem tak vysoké, jak prokuratura původně požadovala. Jirous byl nakonec odsouzen k osmnácti, Zajíček k dvanácti, Karásek a Brabenc k osmi měsícům nepodmíněného odnětí svobody. Na chodbách soudní budovy v Karmelitské ulici se na podporu vězněných demonstrativně shromáždila řada osob, mezi nimi i známé tváře z Pražského jara. Ve zprávě pro stranické vedení byl výsledek procesu označen za fiasko, neboť předvolaní svědci vypovídali ve prospěch obžalovaných.

Odvolení všech obžalovaných i prokuratury zamítl o dva měsíce později Krajský soud v Praze. Zasedání se tentokrát uskutečnilo v budově Městského lidového soudu ve Spálené ulici, a přestože bylo deklarované jako veřejné, nebyla veřejnost do soudní síně vpuštěna. Odvolacímu soudu předsedal JUDr. Ludvík Engelmann, přísedícími byli JUDr. Špitálník a JUDr. Kučera. V rozsudku se ztotožnili s výrokem soudu nižší instance a obdobně také v závěrečném usnesení interpretovali vinu odsouzené čtveřice: *Jejich činnost byla výrazně a převážně protispolečenská, ohrožující zejména správnou a zdravou socialistickou výchovu naší mladé generace, jíž vystoupení obžalovaných byla převážně věnována. Přitom inkriminovaná činnost obžalovaných nebyla projevem nějakých náhlých a ojedinělých impulsů, ale dlouhou dobu trvajícím, vědomým a organizovaným programem, který svou destruktivní povahou narušoval pozitivní úsilí naší kulturní fronty o vytvoření skutečných uměleckých hodnot, které pomáhají realizovat humánní a ušlechtilé cíle naší společnosti.*

FOTODOKUMENTACE

Na chodbách soudní budovy ve Spálené ulici se 11. listopadu 1976 pohybovali nejen přátelé souzené čtveřice. Na základě požadavku mjr. Miroslava Lagrona³ přijeli na místo také příslušníci Správy sledování,⁴ aby zajistili *fotodokumentaci známých exponentů a příznivců souzených osob z akce „KAPELA“*.⁵

Snímky ze sledování pořídili podle dochovaného záznamu tři příslušníci StB, dva muži a jedna žena. Příslušník tajné policie Michal Rašo měl mít s sebou

Vzpomínka Václava Havla věnovaná soudnímu procesu s Ivanem Jirousem, Pavlem Zajíčkem, Svatoplukem Karáskem a Vratislavem Brabencem 21.–23. září 1976

Nebudu tady popisovat všechny peripetie, kterými stíhání mladých hudebníků procházelo: počet obžalovaných se postupně snižoval, bylo vidět zřetelné ústupky ze strany režimu. Nakonec se soud konal. Byla z toho aféra, politický skandál, politická událost, kterou si režim nikterak nepřál, ale kterou nakonec musel sám podstoupit. Na chodbách soudní budovy, kde byli nakonec odsouzeni čtyři hlavní představitelé tohoto hudebního hnutí, byl vlastně vidět první obraz Charty 77. Byli tam nejruznější lidé: dvacetiletí dlouhohlaví mládenci, bývalí členové předsednictva ÚV KSČ, přední umělci teoretici, kritici, profesori, spisovatelé a mnoho jiných. Bylo tam celé duchovní zázemí Charty 77, ze kterého Charta o něco později vznikla.

HAVEL, Václav: O počátcích Charty 77. In: HAVEL, Václav: *O lidskou identitu*. Rozmluvy, Praha 1990, s. 52–53.

údajně Flexaretu, tedy dvouokou zrcadlovku československé výroby, která pracuje s filmem 120 navinutým na cívce B2, některé modely jsou schopny po vložení adaptéru snímat také na kinofilm. Uvedený přístroj však pravděpodobně nebyl pro fotografování 11. listopadu 1976 vůbec využit. Dochované negativy formátu 20 a 35 mm totiž dokládají, že příslušníci Správy sledování použili odlišné typy přístrojů – snímky byly nafoceny pomocí jiného druhu objektivu. Uvedený Flexaret je zaznamenán mezi „oblečením pracovníků“, a mohl tedy sloužit možná – poněkud ironicky řečeno – jako kamufláž.

Jaroslav Suk, který přišel k soudu podpořit souzené přátele, vzpomínal na příslušníka tajné policie, který neobratně fotil na chodbě soudu pomocí černé tašky. Ta je uvedena u druhého fotografa-sledovače, Josefa Borika. Dochované negativy svědčí o tom, že oba zmínění příslušníci StB patrně používali podobné přístroje. Zřejmě právě z jejich „kamuflů“ (fotoaparátů skrytých v tašce nebo aktovce) pochází dvě

³⁾ Mjr. Miroslav Lagron působil od 1. července 1974 ve funkci náčelníka 2. oddělení 3. odboru X. správy FMV (Správy pro boj s vnitřním protivníkem). Zmíněné oddělení StB se zabývalo „neorganizovanou mládeží, organizovanou mládeží a sportem“.

⁴⁾ K dochované svazkové agendě z provenience IV. správy SNB blíže PAVLÍKOVÁ, Anna: Několik poznámek ke zpracování svazkové agendy Správy sledování. In: *Sborník Archivu ministerstva vnitra*, č. 4, ABS MV, Praha 2006, s. 199–220.

⁵⁾ K akci StB s krycím názvem „Kapela“, v jejímž rámci byly prověřovány stovky rockových skupin působících v sedmdesátých letech v Československu, blíže TOMEK, Prokop: Celostátní akce Kapela. In: *Securitas Imperii*, č. 14, ÚDV, Praha 2006, s. 236–252.

skupiny negativů. Kinofilm má formát 35 mm, velikost vlastních negativů je 24 x 24 mm, což je u běžných fotoaparátů nestandardní rozměr. Používán byl ve fotoaparátu západoněmecké značky Robot, který byl také využíván vedle jiných aparátů Správou sledování. Prvním přístrojem toho typu (Robot Star 50 s výměnnými objektivy, vyráběný v šedesátých a sedmdesátých letech) bylo 11. listopadu 1976 vyfoceno celkem 13 snímků, druhým 17 snímků.

Třetí skupinu negativů představuje film formátu 20 mm, který byl nařezán z kinofilmu a natočen do „kazetky“. Používal se pro miniaturní fotoaparát, který byl většinou zabudován v aktovkách a kabelkách. V tomto případě byl zřejmě skryt v černé kabelce, kterou podle záznamu měla použít příslušnice StB Táboříková. Jednalo se o špionážní fotoaparát sovětské značky Krasnogorsk F-21, vyráběný od roku 1951 až do konce osmdesátých let přímo pro KGB. Celkem devět snímků (jejich rozměr je 18 x 20 mm) z tohoto přístroje svědčí o tom, že byl použit kvalitní širokouhlý objektiv s krátkou ohniskovou

vzdáleností. Fotografa tak mohla přistoupit k sledovaným osobám velmi blízko a ve zhoršených světelných podmínkách docílit i bez použití blesku poměrně ostrých fotografií, na nichž je tak zachycena řada osob.

Sledovači se zaměřili na Františka Kriegla. Na mnoha snímcích je zachycen v důvěrném rozhovoru s Jiřím Němcem. Necelé dva měsíce poté již patřili oba do nového společenství signatářů Charty 77. Na dalších fotografiích jsou vedle jiných také Olga Stankovičová, Dana Němcová, Jana Hlavsová a Petruška Šustrová.

Text zprávy pracovníka aparátu ÚV KSČ Zdeňka Čermáka z 23. září 1976 o soudním procesu s undergroundovými hudebníky, připravené pro generálního tajemníka ÚV KSČ a prezidenta ČSSR Gustáva Husáka

Záznam o procesu s hudební skupinou v Praze ve dnech 21.–23. září 1976

Poznámka: Informace mám od pracovníka oddělení propagandy a agitace ÚV KSČ s. Dvořáka, kterého jsem na pokyn s. tajemníka [Jana] Fojtíka vyslal na přelíčení, a od šéfredaktorky Mladého světa s. Čermákové, která byla přítomna na prvním dnu přelíčení.

Ve čtvrtek 16. 9. [1976] jsem pojednával se s. plk. [Janem] Kovářem z federálního ministerstva vnitra zabezpečení účasti zástupců sdělovacích prostředků na procesu pro případnou publikaci. Šlo o zástupce z televize, rozhlasu, Rudého práva, Pravdy, Mladé fronty, Smeny, Zemědělských novin, ČTK, Mladého světa a Signálu. Soudruh Kovář slíbil, že zabezpečí, aby se tito zástupci mohli přelíčení zúčastnit. Podle něj mělo přelíčení probíhat v soudní budově na Karlově náměstí, a to počínaje pondělkem v 8,30 hod.

Přelíčení však bylo přeloženo z pondělka na úterý a z Karlova náměstí do Karmelitské ulice. O tom však novináři předem nevěděli. A dokonce někteří předpokládali, že přelíčení bude zahájeno sice v úterý, ale opět v budově na Karlově náměstí. To si myslél i s. Kovář, se kterým jsem hovořil v pondělí večer.

Když pak novináři se v úterý přece jen začali dostavovat do Karmelitské ulice, byl jim odmítán vstup do soudní síně, protože pro ně nebyly propustky. Pokud se tam dostali, tak jiným způsobem. Někteří odešli – pokud vím, tak konkrétně z Rudého práva. Teprve druhý den nastalo v tomto směru zlepšení.

Je však zajímavé, že o všech změnách se dozvěděly desítky pochybných individuí, které bylo možno spatřit i na chodbě před soudní síní. Tak tam byli vidět: [František] Kriegel – ten prý měl dokonce propustku (propustky byly cyklostylované), [Pavel] Kohout, [Gertruda] Čákrťová-Sekaninová, herec [Pavel] Landovský atd.

Průběh procesu byl podle názorů mých informátorů v podstatě fiaskem. Svědci obžaloby nijak zvlášť žalobu nepodpořili. Mluvili neurčitě, jejich výpovědi se často podstatně odlišovaly od písemných záznamů, jejich výběr prý byl žalostný. Příklad svědků: výčepní, který nebyl přímo v sále, pořadatel, který pobíhal a u soudu nic konkrétního neřekl, atd.

Nebylo také ve větší míře využito dalších doličných materiálů, které jsou k dispozici (texty písniček, film, magnetofonové záznamy). Zcela chyběly znalecké posudky z oblasti jazykovědy (důkaz vulgárnosti textu) a kultury. Posudek ministerstva kultury začínal asi tak, že „nebylo dostatek času na solidní analýzu“, což vzbuzovalo oprávněný údiv (vzhledem k délce vazby obžalovaných) a pochopitelně i nepřesvědčivost posudku.

Znalecké posudky z psychiatrie v podstatě omlouvaly jednání obžalovaných asi v takovém smyslu: „Je lepší, když se takto uvolňují, než aby končili v ústavech.“

Zdroj: NA

X. správa FMV, 3.odbor

operativní útvar SIB

Cj.: VN-00438/5-2/76

Přílohy: _____

Schvaluji:

Náčelník X. správy FMV

genmjr.RSDr. V1. STÁREK

(Funkce, hodnost a příjmení se vypisuje též strojem)

Dne 11.11.1976

~~PRISNĚ TAJNĚ~~ Federální ministerstvo v

11. listopad 1976
VN-00438/5-2-76-6/6

Návrh na sledování

Zádám o sledování v akci (krycí název) "PODZEMÍ" - "BOJANOVICE"
 číslo a druh svazku 2518
 důvod rozpracování výtržnictví § 202
 po dobu 1 dnů, počínaje dnem 11.11.1976 od 12.00 hodin.
 Jméno _____ příjmení _____ narozen _____
 národnost _____ st. příslušnost _____ stav _____
 zaměstnán _____
 majitel vozidla SPZ _____ typ _____ garážuje _____
 bytem _____
 Za akci odpovídá a osobně projedná s. LACRON
 bude k dosažení na telefonní lince 321
 Zastupuje s. _____ č. telefonu _____

Důvod a cíl sledování: Důležité údaje pro přípravu sledování, předcházení, zabránění, odhalování a dokumentaci trestné činnosti vzhledem na dosažení cíle sledování, zejména předpokládaná činnost osoby, známé nebo předpokládané styky, rod. příslušníci ap.
 Provedení fotodokumentace známých exponentů a příznivců souzených osob z akce "KAPELA" přítomných dne 11.11.1976 při odvolacím řízení u Krajského soudu v Praze, Spálená ul.

- /projednáno se z. KOSEREM.

Podpis operativního pracovníka

Doporučuji: Mjr. Miroslav Lagron

dne 11.11.76

dne

dne

(Uvádí se funkce, hodnost, jméno a příjmení)

MV č. skl. 880

Návrh mjr. Miroslava Lagrona na sledování osob na chodbě budovy Krajského soudu v Praze 11. listopadu 1976.

Zdroj: ABS

D 1

Praha, 1976, 11. listopad – Záznam StB o sledování osob na chodbě budovy Krajského soudu v Praze, kde se 11. listopadu 1976 konal odvolací soud s členy a příznivci undergroundových skupin *The Plastic People of the Universe* a DG 307.

Akce – BOJANOVICE – sledování

Praha dne 11. 11. 1976

Ve 12.45 hodin bylo započato se sledováním BOJANOVICE u Městského lidového soudu v Praze 2 ul. Spálená.

Ve III. poschodí probíhal proces PLASTIK, který nebyl přístupný veřejnosti. Během procesu se na chodbě zdržovalo asi 50 lidí, převážně mladšího věku, a to jak muži, tak ženy.

Ve 14.00 hodin byl proces přerušen.

Ve 14.45 hodin bylo pokračováno v přelíčení, v tuto dobu přišel do III. poschodí KRIEGEL František s manželkou a starším mužem. Během přelíčení se KRIEGEL bavil s novináři NSR¹ a Francie. Jeden z novinářů Francie předal KRIEGELOVI papírek malého formátu, který si přečetl a uložil do kapsy. Dále se KRIEGEL bavil s lidmi, kteří stáli na chodbě.

V 15.15 hodin po vynesení rozsudku si všichni mezi sebou podávali ruce a pomalu po skupinkách začali opouštět budovu soudu.

II.

[...]²

Akce byla prováděna za účelem fotodokumentace lidí, kteří se zdržovali na chodbě během procesu. Fotodokumentace byla provedena.

Oblečení pracovníků :

Borik: prostovlasý, hnědý kabát, hnědý oblek, hnědé boty, černá taška

Rašo: prostovlasý, modrý kabát, hnědý oblek, hnědé boty, flexaret

Táboříková: prostovlasá, sv. hnědý kabát, hnědé boty, černá kabelka

AUTO: ŽIGULI světlé ABR-14-38 s. Rašo

FOTO: KRIEGEL + manželka, novináři, společnost v budově MKS v ul. Spálené!

Borik 15x, Rašo 15x, 10x Táboříková

Borik³

[...]⁴

ABS, f. IV. S SNB, svazek krycí název „Bojanovice“, 2 strany A4 strojopisu.

D 2

Praha, 1976, 29. listopad – Vyhodnocení akce „Bojanovice“.

Akce probíhala po dobu 1 dne 11. 11. 1976 za účelem provedení fotodokumentace lidí, kteří se zdržovali na chodbě během procesu. Fotodokumentace byla provedena.

Vyhodnocení provedl:

[...]⁵

Náčelník 2. odd., 6. odb.:
(pplk. Svěrkoš Zd[eněk])

[...]⁶

ABS, f. IV. S SNB, svazek krycí jméno „Bojanovice“, 1 strana A5 strojopisu.

1) NSR - Německá spolková republika.

2) Na dokumentu vpravo je otištěno červené razítko *opsala dne* s podpisem a nečitelným datem.

3) Vlastnoruční podpis.

4) Rukou připsaná římská trojka a špatně čitelný podpis, patrně Kraus.

5) Za hodnotmi ppor. připojen jeden nečitelný podpis a podpis Poláčková.

6) Za hodnotmi kpt. připojen špatně čitelný podpis, patrně Krejza.

P r o h l á š e n í

V nejbližší době má být v Československu zahájen proces s členy několika rockových skupin /The plastic People, DG 307 a dalších/, kteří jsou od března tohoto roku ve vyšetřovací vazbě. Tito mladí hudebníci budou souzeni za "výtržnost", které se údajně dopustili tím, že hráli skladby, v nichž se vyskytují neslušná slova.

Některá slova z jejich textů lze skutečně za neslušná považovat. Tato slova však nejsou o nic neslušnější a ve svém kontextu o nic méně oprávněná, než ta, která se objevují v mnoha jiných moderních dílech, jejichž autory nejen nikoho nenapadne soudně stíhat, ale která se navíc těší všeobecné publicitě. Obžalovaní hudebníci přitom své skladby nehráli veřejně, ale jen na uzavřených koncertech pro své přátele, což byl po dlouhou dobu jediný způsob, jak mohli legálně vystupovat. Návštěvníci jejich koncertů jejich tvorbě rozuměli a nebyli jí proto pohoršeni, takže vystoupení obžalovaných se nevyznačovalo ani tou základní vlastností, kterou se podle československých zákonů vymaňuje čin, naplňující skutkovou podstatu výtržnictví.

Už tyto okolnosti dostatečně prozrazují, že vznesené kriminální obvinění slouží v tomto případě jen jako zástěrka. A tomu, kdo zná skladby postižených skupin, je jasné, co má tato zástěrka skrýt: soudní zákrok proti nekonformní umělecké tvorbě.

Považujeme za svou uměleckou i občanskou povinnost protestovat ve všech případech, kdy se bezpečnost a justice pokoušejí stíhat ať už pod jakoukoliv záminkou umělce za to, že se věnují jiné tvorbě, než jaká je oficiálně uznávána. Protestujeme také proti způsobu, jakým československé sdělovací prostředky o celé věci informují veřejnost, když obžalované označují za protispolečenské živly vyhýbající se práci, za narkomany, alkoholiky, výtržníky a recidivisty. Všechna tato tvrzení mohou být vyslovována jen díky tomu, že se nikomu nedala možnost je veřejně vyvrátit, přičemž jejich průhledným cílem je vyvolat proti obžalovaným odpor veřejnosti. Takovýmto "informováním" sdělovací prostředky nejen klamou veřejnost, ale navíc porušují princip presumpce nevinny, uráží šest občanů a hrubě ovlivňují soud.

Historická zkušenost nás učí, že čím snadněji vzkříší první semínko justiční zvěle, tím těžší se později vykořeňuje zlo, které z něho vzešlo. Platí to i v tomto případě. Budou-li dnes bez povšimnutí odsouzeni mladí lidé s dlouhými vlasy za svou nekonvenční hudbu jako kriminální delikventi, pak o to snadněji mohou být zítra týž způsobem odsouzeni kteříkoliv jiní umělci za své romány, básně, eseje a obrazy - a už k tomu dokonce nebude ani zapotřebí, aby měli dlouhé vlasy jako fotogenické dekorum kriminálního obvinění.

Na celkovém pozadí současné situace české kultury se nám chystaný zákrok jeví jako nový a obzvlášť alarmující způsob persekuce nekonformní tvorby.

Václav Havel
Václav Černý

Ivan Klíma

Pavel Kohout

Prohlášení Václava Černého, Václava Havla, Ivana Klímy, Pavla Kohouta a Ludvíka Vaculíka na podporu undergroundových hudebníků.
Zdroj: NA

Jiří Němec (1932–2001) – český psycholog, filozof a překladatel

Vystudoval obor zdravotnická psychologie na Filozofické fakultě UK. Pracoval jako klinický psycholog na foniatrické klinice v Praze. Navštěvoval soukromý seminář Jana Patočky. Od roku 1956 udržoval kontakty s redakcí katolického týdeníku *Tygodnik Powszechny* v Krakově. Od počátku šedesátých let byl podrobně sledován StB v akci „Tomis“. Od roku 1962 se účastnil eklektického semináře při Komenského bohoslovecké evangelické fakultě. V polovině šedesátých let byl členem redakce časopisu *Tvář*. V roce 1968 se stal spoluzakladatelem a místopředsedou Díla koncilové obnovy. Po okupaci Československa odjel s rodinou do Vídně, odkud se po několika měsících vrátil zpět do Prahy. V polovině sedmdesátých let se sblížil s kulturním undergroundem a stal se jedním z iniciátorů vzniku Charty 77. V roce 1979 strávil několik měsíců ve vazbě po zatčení členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. V roce 1983 odešel do Vídně, kde připravoval k vydání sebrané spisy Jana Patočky. Po roce 1989 se vrátil do Československa, kde vedl Ústav humanitních věd při I. lékařské fakultě UK. Od roku 1993 působil jako vědecký pracovník ve Filozofickém ústavu Akademie věd ČR.

František Kriegel (1908–1979) – český politik a lékař

V roce 1934 byl promován doktorem všeobecného lékařství a začal pracovat jako lékař. Již v roce 1931 vstoupil do Komunistické strany Československa. V prosinci 1936 odjel jako dobrovolník do Španělska, kde působil jako frontový lékař republikánských brigád. V únoru 1939 byl po přechodu hranic internován. Odjel jako dobrovolník do Číny, kde strávil celou druhou světovou válku. Po návratu do Československa pracoval jako lékař v ČKD Sokolovo a aktivně působil v KSČ. Byl jmenován organizačním tajemníkem Krajského výboru KSČ v Praze. V únoru 1948 byl činný při převzetí moci komunistickou stranou, působil jako politruk v Lidových milicích. Od roku 1949 pracoval jako náměstek ministra zdravotnictví. V roce 1951 byl zbaven všech stranických funkcí a propuštěn ze zaměstnání. Poté pracoval jako závodní lékař v podniku Tatra na Smíchově, následně jako sekundář a později jako primář ve Vinohradské nemocnici, kde se věnoval revmatologii. V letech 1960–1963 pobýval na Kubě, kde pomáhal s rozvojem zdravotnictví. Po návratu do Prahy se stal primářem ve Výzkumném ústavu chorob revmatologických a od roku 1965 primářem interního oddělení Thomayerovy nemocnice v Krči. V roce 1964 byl zvolen poslancem Národního shromáždění, stal se členem předsednictva a předsedou zahraničního výboru. V roce 1966 byl zvolen členem ÚV KSČ. V dubnu 1968 byl jmenován předsedou Ústředního výboru Národní fronty a do předsednictva ÚV KSČ. Stal se jednou z hlavních tváří Pražského jara. Bezprostředně po okupaci Československa byl zatčen a spolu s dalšími představiteli KSČ deportován do Sovětského svazu, kde jako jediný odmítl podepsat kapitulaci „moskevský protokol“. Po návratu do Prahy byl okamžitě zbaven členství v předsednictvu ÚV KSČ a funkce předsedy ÚV Národní fronty. V říjnu 1968 hlasoval proti přijetí smlouvy o „dočasném pobytu“ sovětských vojsk. V květnu 1969 byl vyloučen z ÚV KSČ a poté také z KSČ. V listopadu 1969 byl zbaven poslanceckého mandátu. V roce 1970 byl propuštěn ze zaměstnání. Stal se jedním z hlavních organizátorů opozičních akcí, v prosinci 1976 patřil mezi první signatáře Charty 77. Až do své smrti byl podrobně sledován StB v akci „David“.

